

‘DONKERS’ EN ‘VAN DE DONK’ ALS HANDELAREN EN BESTUURDERS

Nergens in de regio is de ruimtelijke dynamiek zo groot als in Veghel. Veghelaren zijn immers landmakers. Gedreven door een florerende economie creëerden ze het huidige landschap dat een mengelmoes is van authentiek Meierijs beekdallandschap, ruilverkaveling en verstedelijking. Waar het oude Veghel verdwenen is, zou je verwachten dat haar verhalen ook verloren raakten. Toch dragen mensen in de hele regio via hun familienaam (on)bewust die oude verhalen met zich mee. In deze serie passeren typische, in Veghel gewortelde familienamen de revue.

Door: Rolf Vonk

De oudste bewoning in de middeleeuwen ontstond op hoge en droge plekken langs het Aadal. Hier was de grond geschikt voor landbouw. Je vindt in Veghel veel hoge en droge dekzandkoppen of ‘donken’. Soms droegen ze specifieke namen zoals de Boedonk bij de Aabroeken. Soms werden ze met hun meervoudsvorm Dungen aangeduid of sprak men simpelweg van Donk. Weinig mensen weten dat de huidige Leest oorspronkelijk Donk heette. Rond 1340 wonen hier Gielis en Jan die Doncker, waarschijnlijk broers omdat hun nakomelingen hetzelfde familiewapen voerden. Van deze twee mannen stammen de meeste huidige families Donkers in Noord-Brabant af. Hoewel ze eeuwenlang zijn blijven plakken op en rond de Donk, zwermden Veghelse Donkers in de middeleeuwen als handelaren uit naar steden als Sint-Oedenrode, Den Bosch, Leuven, Brugge en Lübeck. Dat ze ook lokaal actieve bestuurders werden, bewees het gemeenteraadslid en de latere wethouder Graard Donkers (1866 – 1949) uit Mariaheide, die zelfs een straat naar zich vernoemd kreeg. Dat de familie in aanzien stond, blijkt uit het feit dat de familienaam ook via vrouwen erfde op de kinderen. Zo droegen de kinderen van Lysbeth Donckers en Hendrick Houbraken de naam Donckers alias Houbraken. Hun zoon Wouter kocht in 1540 de hoeve Ten Biggen die in de zeventiende eeuw bekend raakte als de Hoeve aan de Donk. Dat had als gevolg dat de kinderen van Matheus Wilbors en Lijsbeth Hendrick Olijslagers zich vervolgens Van de Donk gingen noemen. Matheus en Lijsbeth werden zo de stamouders van de familie, waartoe bijvoorbeeld ook Wim van de Donk (1962) behoort. Deze in Veghel geboren en getogen bestuurder en hoogleraar kennen we vooral als voormalig Commissaris van de Koning in Noord-Brabant. De Donk is als gebied niet meer herkenbaar. Sinds 1825 snijdt de Zuid-Willemsvaart er dwars doorheen. Aan Veghelse zijde verrezen er in 1969 drive-inwoningen en flats als onderdeel van woonwijk De Leest. De oude Hoeve aan de Donk werd in 1942 herbouwd nadat ze tijdens de Duitse inval van mei 1940 in vlammen opging door de felle strijd langs de Zuid-Willemsvaart en werd in 2006 alsnog afgebroken voor de aanleg van

Industrieterrein Doornhoek.

De Wethouder Donkersweg in Mariaheide is vernoemd naar Graard Donkers die jarenlang gemeenteraadslid en wethouder van Veghel was. Hier poseert de familie voor een groepsfoto tijdens het 50-jarige huwelijk van Graard met Hanneke van der Steen. (Foto: Vehchele, deelcollectie Barten).